

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA ve TOPLUM SAĞLIĞI

Prof. Dr. Ahmet SALTİK
MD, MSc, BSc

Ankara Üniv. Tıp Fak. Halk Sağlığı Anabilim Dalı (E.)

www.ahmetsaltik.net profsaltik@gmail.com
facebook.com/profsaltik [twitter @profsaltik](https://twitter.com/profsaltik)

BİLGİLER

DAVETLİ KONUŞMACILAR

ATÖLYELER

PANELLER

YAYIN OLANAKLARI

İLETİŞİM

0
GÜN

14
SAAT

55
DAKİKA

14
SANİYE

📅 24-26 December 2020

ISLC2020

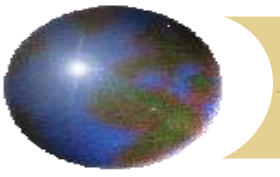
**ULUSLARARASI SÜRDÜRÜLEBİLİR
YAŞAM KONFERANSI**

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

📍 Virtual - Webinar

BİLDİRİ GÖNDER

🇹🇷 Turkish

Neo-liberallere kötü haber !

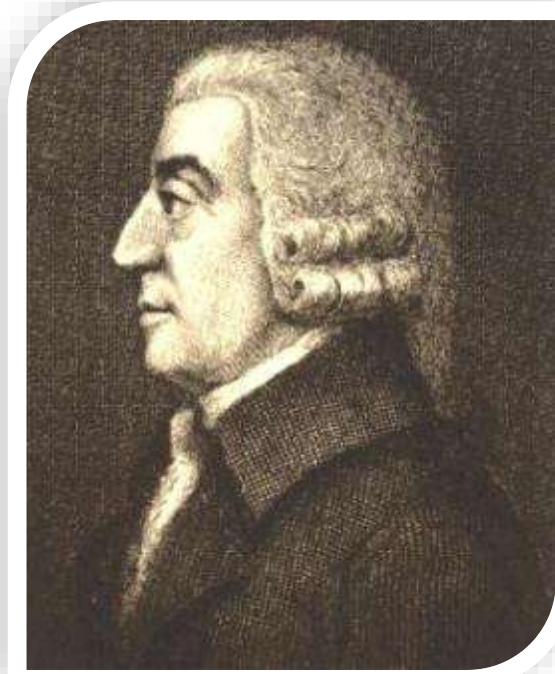
Liberalizm'in peygamberi

Adam Smith bile,

***"Sağlık hizmeti,
piyasaya
bırakılamayacak***

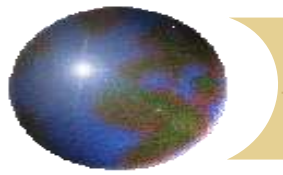
denli önemli,

'kritik' bir alandır." demektedir...

The Wealth of Nations, 1776

17 Goals to Transform Our World

The **Sustainable Development Goals** are a call for action by all countries – poor, rich and middle-income – to promote prosperity while protecting the planet. They recognize that **ending poverty** must go hand-in-hand with strategies that build economic growth and address a range of social needs including **education, health, social protection, and job opportunities**, while tackling **climate change and environmental protection**.

More important than ever, the goals provide a critical framework for **COVID-19 recovery**.

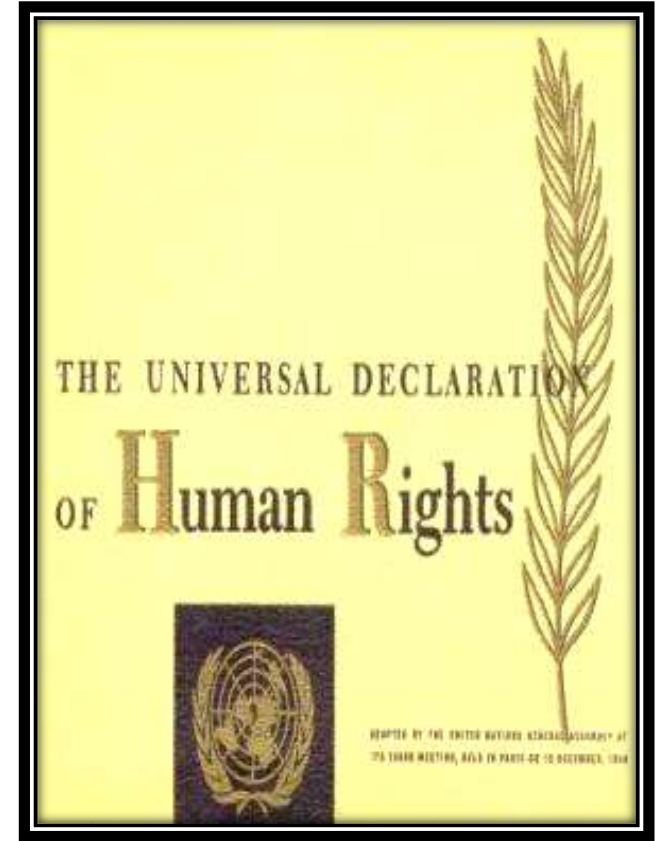

<https://www.un.org/sustainabledevelopment/> 24.12.20

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BİLDİRGESİ

md. 25 (10.12.1948)

**“HER-KE-SİN,
KENDİSİ ve AİLESİNİN
SAĞLIK ve GÖNENÇ İÇİNDE
BESLENME, GİYİM,
KONUT ve TIBBİ BAKIM
HAKKI VARDIR.”**

DSÖ ANAYASASI

Sağlık, salt hasta veya engelli olmama değil; bedensel, ruhsal ve sosyal açıdan tam iyilik durumudur.

*Erişilebilecek en yüksek düzeyde sağlıktan yararlanmak; ırk, din, politik inanç, ekonomik ve sosyal koşullar gözetmeksizin her insanın **temel hak**larından biridir.*

Hükümetler halkın sağlığından sorumludur, bunu ancak yeterli sağlık ve sosyal önlemler almak koşuluyla gerçekleştirirler.

WHO

PREAMBLE TO THE CONSTITUTION

The STATES parties to this Constitution declare, in conformity with the Charter of the United Nations, that the following principles are basic to the happiness, harmonious relations and security of all peoples:

Health is a state of complete physical, mental, and social well-being and not merely the absence of disease or infirmity.

The enjoyment of the highest attainable standard of health is one of the fundamental rights of every human being without distinction of race, religion, political belief, economic or social condition.

The health of all peoples is fundamental to the attainment of peace and security and is dependent upon the fullest cooperation of individuals and States.

The achievement of any State in the promotion and protection of health is of value to all.

Unequal development in different countries in the promotion of health and control of disease, especially communicable disease, is a common danger.

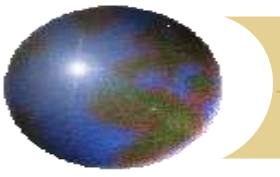
Healthy development of the child is of basic importance; the ability to live harmoniously in a changing total environment is essential to such development.

The extension to all peoples of the benefits of medical, psychological, and related knowledge is essential to the fullest attainment of health.

Informed opinion and active cooperation on the part of the public are of the utmost importance in the improvement of the health of the people.

Governments have a responsibility for the health of their peoples which can be fulfilled only by the provisions of adequate health and social measures.

ACCEPTING THESE PRINCIPLES, and for the purpose of cooperation among themselves and with others to promote and protect the health of all peoples, the contracting parties agree to the present Constitution and hereby establish the World Health Organization as a specialized agency within the terms of Article 57 of the Charter of the United Nations.

Sağlık hizmeti, Devlete ya da kamuya yük mü?

**“ Hükümetlerce halka verilecek
sağlık hizmetleri
onlara bir lütuf değil;
ekonomik ve sosyal kalkınmada
en temel itici güçtür. ”**

**Dr. Halfdan MAHLER,
*DSÖ Eski Genel Başkanı, 1978, Alma Ata***

Halfdan Mahler
WHO Director-General

DSÖ: COVID-19'un Gençler Üzerindeki Yıkıcı Etkilerine Karşı Küresel Seferberlik

- Pandeminin gençler üzerindeki doğrudan sağlık etkileri genel olarak daha az şiddetli olmakla birlikte, pandeminin uzun süreli sonuçlarından aha çok olumsuz etkilenmektedir.
- Bu tür etkiler arasında eğitimde aksama, ekonomik belirsizlik, istihdam fırsatlarını yitirme, bedensel ve mental sağlık üzerindeki etkiler ve aile içi şiddet kökenli örselenmeler (travmalar) sayılabilir.
- Örneğin, COVID-19'un neden olduğu ruhsal kaygı, gençlerin yaklaşık %90'ında saptanmıştır.
- Hemen hemen her ülkede 1 milyarı aşkın öğrenci okulların kapanmasından etkilendi ve Küre genelinde her 6 gençten 1'i pandemi sırasında işini yitirdi.

[Dünyanın En Büyük Gençlik Kuruluşları ve DSÖ, COVID-19'un Gençler Üzerindeki Yıkıcı Etkilerine Karşı Küresel Seferberlik Başlatıyor... | Health World News 24.12.2020](#)

DSÖ Genel Başkanı Dr. TA Gebreyesus'un G-20 /2020 Konuşmasından..

- ✚ Pandemi, sağlığın, büyümenin bir yan ürünü olmadığını güçlü kanıtıdır.
- ✚ SAĞLIK, Üretken, dirençli ve istikrarlı ekonomilerin temel dayanağıdır.
- ✚ Bu, bir sonraki seçim döngüsünün ötesinde, çocuklarımız ve torunlarımıza miras bırakacağımız dünyaya dönük cesur liderlik zamanıdır.
- ✚ Sen değilsen, ya kim?
Şimdi değilse ne zaman?

Gelişmiş Ülkeler (G20) Zirvesi online olarak başladı: Ana gündem Koronavirüs salgını | Health World News 24.12.20

DSÖ Gn. Bşk. Dr.TA Gebreyesus'un 23.11.2020 Basın Toplantısından..

- Artık denenmiş ve test edilmiş **aşıların** - öbür halk sağlığı önlemleriyle birlikte pandemiyi sona erdirmeye yardımcı olacağına ilişkin gerçek bir umut var.
- Aşıların geliştirilmesindeki aciliyet, adil dağıtımla eşdeğerdir.
- Yalnızca finansman ve yaklaşımdaki temel bir değişiklik, ACT sürecinin tüm vaadini gerçekleştirecektir.
- Aşıların, testlerin ve sağaltımın (tedavinin) birlikte sağlanması ve dağıtımını desteklemek için derhal 4,3 milyar ABD Doları gerekli. Önümüzdeki yıl 23,8 milyar ABD dolarına daha gerekecek.
- Bu hayırseverlik değil, pandemiyi sona erdirmenin ve küresel ekonomik iyileşmeyi sağlamanın en hızlı ve en akıllı yoludur.

IMF, tıbbi çözümlerin daha hızlı ve daha yaygın sunulması ile 2025 sonuna dek küresel gelirdede yaklaşık 9 trilyon \$ birikimli artış sağlanabileceğini kestiriyor.

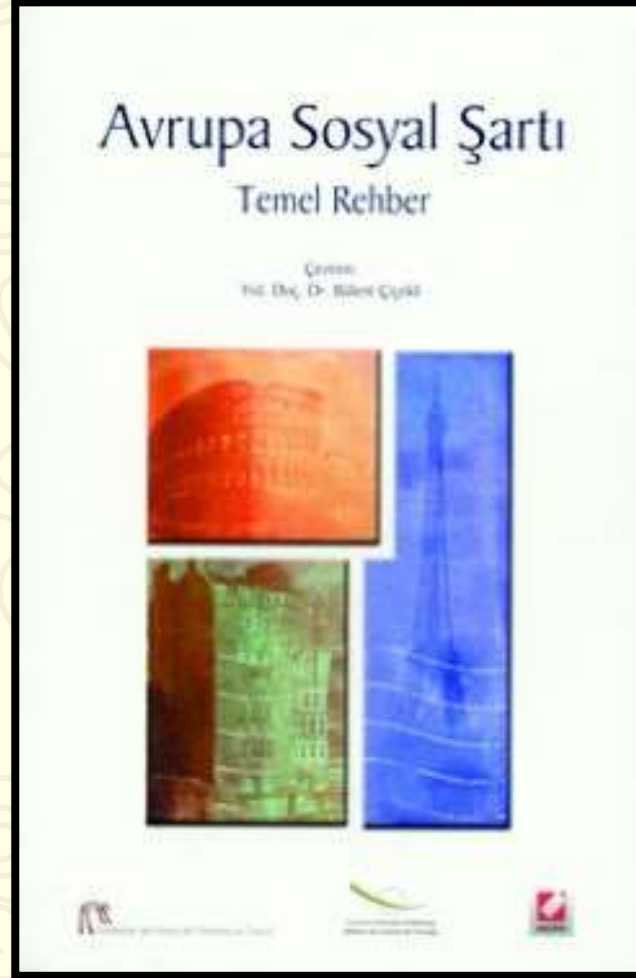
DSÖ Genel Direktörü, COVID-19 Salgınına Karşı Yapılan Mücadeleyi ve Aşı'yı anlattı. | Health World News 24.12.20

Avrupa Sosyal Şartı / Konvansiyonu

(AVRUPA SOSYAL HAKLAR SÖZLEŞMESİ)

Madde 3 :

Tüm çalışanların güvenli ve sağlıklı çalışma koşullarına sahip olma hakkı vardır.

Avrupa Konseyince 1996'da kabul edilen, Türkiye'nin 6.10.2004'te imzaladığı ve 3.10.2006 günü 26308 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5547 sayılı yasa ile onaylanarak, Anayasa md. 90 son fıkra uyarınca iç hukukta yasa gücünde olan Avrupa Sosyal Şartı...

21. YÜZYIL BAŞINDA YOLAĞZINDA : HALK(in) SAĞLIĞI

*İnsanların
sağlığından
kamu - devlet
sorumlu
olacak
mıdır??*

*Sağlık
hizmetleri de
piyasalaştırılıp
kamusal
sorumluluk
kalkacak-
mıdır?*

Prof. Beaglehole Prof. R, Bonita R. Both
from the World Health Organization, Geneva, 2004

24.12.2020

www.ahmetsaltik.net

12

THE RIGHT TO HEALTH MEANS ACCESS TO UNIVERSAL HEALTH COVERAGE THAT IS

**Health is a fundamental
human right!**

“The enjoyment of the highest attainable standard of health is one of the fundamental rights of every human being without distinction of race, religion, political belief, economic or social condition.”

Human Rights Day 2017

Statement by Dr. Tedros Adhanom
Ghebreyesus, WHO Director-General
10th December 2017

<http://www.who.int/mediacentre/news/statements/fundamental-human-right>

HOW DO GAPS IN HEALTH SERVICES AFFECT PEOPLE?

MORE THAN
1 BILLION PEOPLE
live with uncontrolled hypertension;

MORE THAN
200 MILLION WOMEN
lack adequate access to family planning services;

NEARLY
20 MILLION INFANTS
don't receive three essential immunizations.

Healthcare costs are pushing millions into extreme poverty. This outrage must end!

"It is completely unacceptable that at least half the world still lacks coverage for the most essential health services."

Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus,
Director-General of WHO
Human Rights Day
10th December 2017

No one should have to choose between death and financial hardship. But the shocking truth is that this is a reality for millions of people every year. [New data](#) reveal that at least half of the world's 7.3 billion people still do not have access to ***essential health services***, such as having a skilled birth attendant, vaccinations for children or treatment for HIV.

HOW DO GAPS IN HEALTH SERVICES AFFECT PEOPLE?

MORE THAN
1 BILLION PEOPLE
live with uncontrolled hypertension;

MORE THAN
200 MILLION WOMEN
lack adequate access to family planning services;

NEARLY
20 MILLION INFANTS
don't receive three essential immunizations.

Healthcare costs are pushing millions into extreme poverty. This outrage must end!

What does it mean to be covered?

Universal health coverage means that everyone can access the health services they need, when and where they need them – without facing financial hardship.

Human Rights Day

10th December 2017

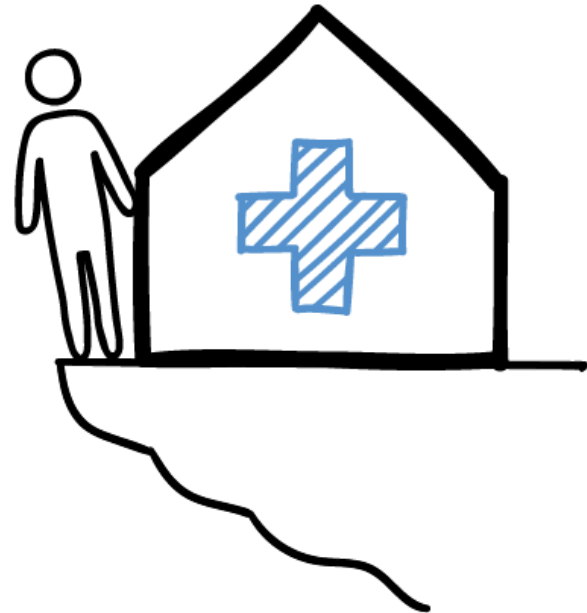
Some 800 million people spend more than 10% of their household budget on health care. **Universal health coverage** is an investment in human capital and is essential to social and economic development. It is a way to support people so they can reach their full potential and fulfill their aspirations. / **Your health your right!**

Mind the tipping point

100 million people

fall into extreme poverty
each year due to health
expenses

WHO : *Half the world lacks access to essential health services, 100 million still pushed into extreme poverty because of health expenses..*

www.who.int

**Health is a fundamental
human right!**

“Are you protected?”

Inequalities in health services are seen not just between, but also within countries: national averages can mask low levels of health service coverage in disadvantaged population groups.”

Human Rights Day 2017

Statement by Dr. Tedros Adhanom
Ghebreyesus, WHO Director-General
10th December 2017

[http://www.who.int/mediacentre/news/releases/
2017/half-lacks...](http://www.who.int/mediacentre/news/releases/2017/half-lacks...)

Your health your right! : Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus,
Director-General of WHO / *Human Rights Day*, 10th December 2017

Half the world lacks access to essential health services

- At least half of the world's population cannot obtain essential health services, according to a new report from the World Bank and WHO.
- And each year, large numbers of households are being pushed into poverty because they must pay for health care out of their own pockets.
- Currently, 800 million people spend at least 10% of their household budgets on health expenses for themselves, a sick child or other family member.

- <https://youtu.be/C1bljISMlTo?t=20>

• [News release](#)

• [Fact sheet](#)

BM: 24 Eylül 2020 New York yuvarlak masa toplantısı

- Toplantıda BM Genel Sekreteri öncülüğünde, birlikte daha çok iyileştirmeye yönelik **iklime pozitif katkılı eylemler** doğrultusunda Hükümetler ve reel ekonomi önderlerince yüksek etkili çözümler sergilendi.
- 2050 yılına dek «**net sıfır karbon salınımına**» ulaşarak küresel ısınmayı 1,5° C ile sınırlandırmak ve insanların ve gezegenin **iklim değişikliğinin / faciasının** yıkıcı etkilerinden tümüyle korunmasını sağlamak için **sürdürülebilir bir toparlanma** ve eylemin sosyal ve ekonomik yararları değerlendirildi.

BM Genel Sekreteri
Antonio Guterres

1982 Anayasamızın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin 7 temel niteliği..

4. maddeye göre ilk 3 maddenin
değiştirilmesi teklif bile edilemez..

■ II. Cumhuriyetin nitelikleri

■ MADDE 2. Türkiye Cumhuriyeti, *toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı* içinde;

1. insan haklarına saygılı, 2. Atatürk milliyetçiliğine bağlı,
3. Başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan,
4. **demokratik**, 5. **lâik** ve 6. s o s y a l bir 7. **hukuk** Devletidir.

■ Sağlık hizmetleri de bu 6 niteliği taşımak zorundadır.

■ **DEVLET**, halkının sırtında GSS ile **sopalı tahsildar olMAmalı**; özel sağlık sektörü üzerinden yerli-yabancı sermayeye kaynak aktarmamalı, vergiye dayalı sağlık hizmeti sunmalıdır.

Anayasa'nın sağlıkla ilgili maddeleri-3

Md. 41 : Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır. Devlet, ailenin erinç (*huzur*) ve gönenci (*refahı*) ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve **aile planlamasının öğretilimi ile uygulanması**ni sağlamak için gerekli önlemleri alır, örgütü kurar. Her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir. Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır.

*****

T.C. Eski Sağlık Bakanı Prof. Recep Akdağ :

«Bakanlığımızın 'doğum kontrolü' şeklinde çağdışı kalmıő bir uygulaması yoktur.»

<http://bianet.org/bianet/toplum/182375-erdogan-in-ve-akp-nin-14-yillik-yasam-tarzina-mudahaleler>

Katolik Kilisesi bile belli koşullarda kürtaja olumlu bakıyor!
Türkiye'de ise AKP iktidarı, Anayasa'nın 41. maddesinin aile planlaması hizmetleri vermeyi ile öğretimini halka yapmayı hükümete görev vermesine karşın bu hizmetleri zorlaştırıyor hatta engelliyor.. Nüfus ve artış hızı düşmüyor, artıyor. 2018'de 1 203 000 kişi daha çoğaldık!

<http://tinarobiollemoul.com/2013/03/05/working-to-end-gender-based-violence-at-school/>

Demografik Fırsat Penceresi

Birkaç yıl «**kayıt dışı**» çalıştırılıp yerine yenisi alınan eğitimsiz genç işçiler, “nitelikli” (*kalifiye*) olamadan, kazalanarak ya da meslek hastalığına yakalanarak iş göremez (*malul*) olmakta ve **işsiz** kalmaktadır.

SS-GSS Yasası'na göre **7500 gün (25 yıl!) çalışıp prim öde(ye)meyince emekli olunamamaktadır.**

Türkiye, “**demografik fırsat penceresi**” ni hızla, hoyratça ve gözü kara.. kaçırmaktadır.

Sermayenin sınırsız kâr hırsı yüzünden, çeyrek yy. sonra

Türkiye'yi bir **karabasan** beklemektedir :

Anayasa'nın sağlıkla ilgili maddeleri-4

Md. 56 : Her-kes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, evre sağlığını korumak ve evre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların (ortak) devidir. *Devlet, bu görevi kamu ve özel kesimdeki sağlık ve sosyal kurumlardan yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirir. {Devamı.. →}*

Anayasa'nın sağlıkla ilgili maddeleri-5

Md. 56 : .... Devlet herkesin yaşamını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünden tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirerek amacıyla sağlık kuruluşlarını *tek elden* planlayıp, hizmet vermesini düzenler. Sağlık hizmetlerinin yaygın bir biçimde yerine getirilmesi için yasayla **Genel Sağlık Sigortası (GSS) kurulabilir.**

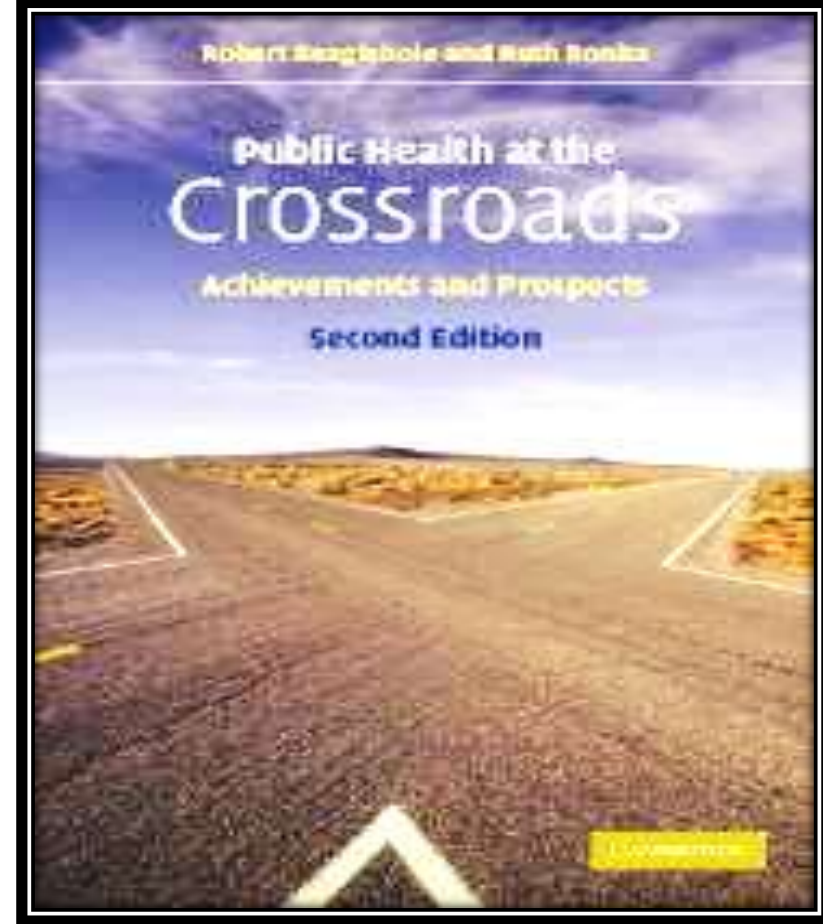
❖ «*Sosyal yönden*» iyilik neden yok Anayasa'da?

• Prof. Beagthole ve Prof. Bonita, ünlü kitaplarının daha başında (syf. 3) çok temel ve **çarpıcı bir soru** sormaktadırlar :

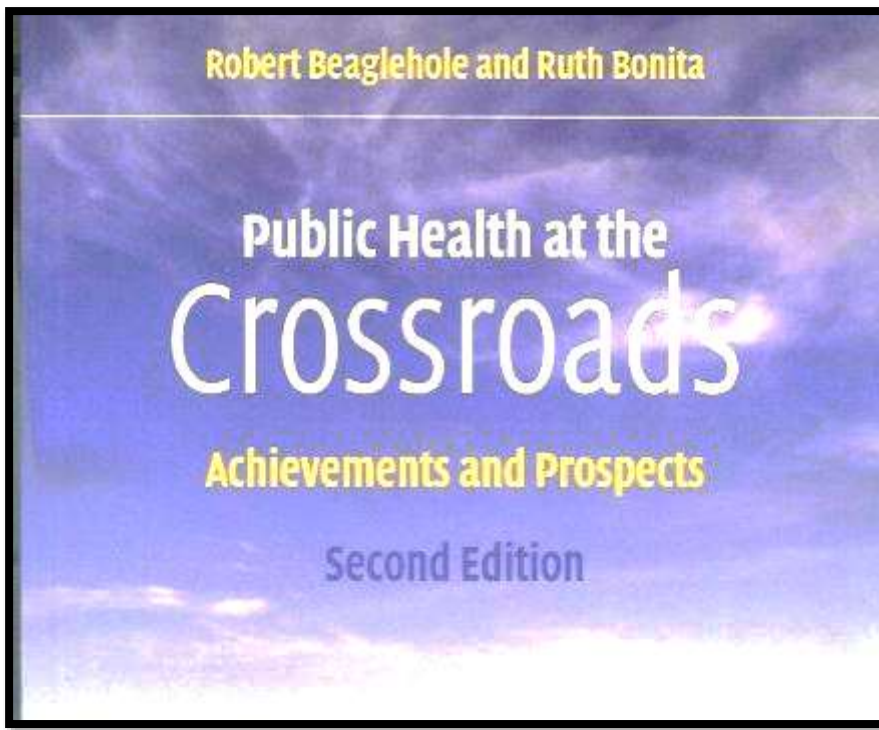
• **Health status or disease status ?**

• ***Sağlık durumu mu, hastalık durumu mu?!***

“Kalıcı ve evrensel bir barış,
ancak sosyal adalet temelinde
kurulabilir.”

ILO Filadelfiya Bildirisi -1944

Out of sight .. Girls in mining!

**Health should
be at the heart
of the global
development
agenda..**

Kız çocuklar madenlerde çalıştırılıyor,
ayrıca «**çocuk anne**» oluyorlar!
Bu ne biçim uygarlıktır?
Hangi «**quasi modo**» beceriyor bunu?

Public Health at the Crossroads : Achievements and Prospects

- *This book is an introduction to public health as a discipline and a critique of its recent development. Identifying **poverty** as the greatest continuing threat to health worldwide, it reviews epidemiological, demographic and Public Health trends internationally, and argues that the prospects for public health will improve only **if health in a broad sense becomes a central concern of the policy-making process.***

(By Prof. Beaglehole Prof. R, Bonita R. Both from the World Health Organization, Geneva, 2004)

**YETERLİ ve
DENGELİ
BESLENME**

**KONUT
GÜVENLİĞİ**

Sosyal politika; bir ülkede devletin ülke insanının mutluluğu ve refahı hedefine yönelik olarak ülke insanının sağlığı, eğitimi, güvenliği, beslenmesi, korunması, barınması ve istihdamının sağlanması yönünde aldığı kararlar ve sürdürdüğü uygulamaların bütünüdür.

**HALK
SAĞLIĞININ
TEMEL
BELİRTEÇLERİ**

UMUT

GÜVENLİ SU

Uluslararası Sermaye Devleti Sağlık ve Eğitimden Çekiyor!

Toplumsal (sosyal) sektörler söz konusu olduğunda uluslararası finans kurumları, maliyetlerin karşılanmasında **ve Devletin temel sağlık ve eğitim hizmetleri alanlarından aşamalı olarak çekilmesinde ısrar ediyor.**

Toplumsal sektörlerdeki hedef seçme kavramı «korunmasız kesimler»in tanımlanmasıyla ilgili. Toplumsal sektörlerdeki «düzenli programlar»dan, «seçilen programlar»a kaymayı zorlayan tasarruf önlemleri, okulların, **sağlık kliniklerinin ve hastanelerin çöküşü**nün en önemli nedenleri arasında yer aldı.

(J. Stiglitz)

Prof. Joseph STIGLITZ
Nobel Ekonomi Ödüllü

**FAO verisiyle (2019) 820+ milyon aç. Her 9 kişiden 1'i!
Azaltılamıyor. 1/3'ü çocuk. Çoğu, emperyalizmin dünkü
sömürgelerinde. 5-6 ölümden 1'i **AÇLIK** yüzünden..**

www9.gazetevatan.com/Iste_acligi_en_yiy_anlatan_kare_/293228/1/Manset,12.3.10

Zimbabve'de aç halk, ölen fili 1,5 saatte parçaladı!

Zimbabve'de yoksullaştırmanın fotoğrafı!

ABD-İngiltere'nin istediği; **Dünya Ticaret Örgütü'nün şehir devletçikleri projesi** küçük devletçikler oluşturma çabasıdır. Bunu da öncelikle Balkanlar, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da uygulamaya koydular. «**Arap Baharı**» gerçekte

BOP'un uygulanmasıdır. (AS: **BOP = Büyük İsrail** Projesi)

(Nurullah Aydın, 27.7.12, e-makale)

**Her 9 insandan 1'i açlıkla boğuşuyor. Her 7 ölümden 1'i AÇLIKTAN!
KüreselleşTİRme = Yeni Emperyalizm, «artan» açlığın ana nedeni!**

ILO'nun Sağlık Hizmetleri Hakkında Görüşü

- Health services are one of the fundamental sectors of society and the economy. The ILO endorses the fundamental principles of the **human right to health** and **social security**. Decent working conditions for health workers are essential to provide **health services** and to ensure that all members of society have access to social **health protection**. The lack of capacity to provide health services has significant effects on individual and public health, **poverty**, income generation, labour market productivity, economic growth and development.

<http://www.ilo.org/global/industries-and-sectors/health-services/lang--en/index.htm>, 18.4.15

ILO'nun Sağlık Hizmetleri Hakkında Görüşü

- While the *burden of disease* and the demand for *health services* varies in each community, the affordability of health care challenges most countries.
- Therefore, many governments have considered or implemented wide-spread reforms of their health care systems, re-shaping the employment environment for *health care* workers.

<http://www.ilo.org/global/industries-and-sectors/health-services/lang--en/index.htm>, 18.4.15

ILO'nun Sağlık Hizmetleri Hakkında Görüşü

- In addition to promoting *social health protection* for all workers, the ILO supports better working conditions for *health workers* through sectoral labour standards and social dialogue. The shortage of trained *health workers* coincides with longer life expectancies, increasing use of specialized *medical technology* and the rise of new and ***drug resistant diseases***. Meanwhile, hospitals and other health facilities are rarely considered as workplaces. As the demand for **health services** grows and the shortage of qualified health personnel becomes more severe, working conditions deteriorate and the quality of **health care** may be jeopardised.

<http://www.ilo.org/global/industries-and-sectors/health-services/lang--en/index.htm>, 18.4.15

ILO'nun Sağlık Hizmetleri Hakkında Görüşü

- The critical shortage of workers in the poorest countries is further exacerbated by wealthier countries offering better working conditions to migrant *health workers*. ILO collaborates with **WHO** to address these challenges by recognizing *health facilities* as unique work environments and encouraging improvements of working conditions so that *health workers* are encouraged and supported to provide high quality *care* in their own communities.

<http://www.ilo.org/global/industries-and-sectors/health-services/lang--en/index.htm>, 18.4.15

International
Labour
Office

26. Yılında BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Türkiye

Türkiye'nin, Birleşmiş Milletler'in (BM) 1989'da kabul ettiği **Çocuk Haklarına İlişkin Sözleşme**'yi 9 Aralık 1994'te Bakanlar Kurulu kararıyla onaylamasının üzerinden 26 yıl geçti... **BM sözleşmesinin 21. yılında Türkiye'de aile, toplum ve politika yapıcılar çocuklara hâlâ toplumun bireyleri olarak değil, her anlamda bağımlı, edilgen aile üyeleri olarak bakmakta.**

Y. Doç. Dr. AYŞE İDİL AYBARS ve Doç. Dr. FATMA UMUT BEŞPINAR AKGÜNER / ODTÜ, **Cumhuriyet**, 09.12.14

Dünya'da 1.2 milyar kişi, günde 1 \$' dan az parayla yaşama tutunmaya çalışıyor !?

Her 6 insandan 1'i mutlak yoksul!

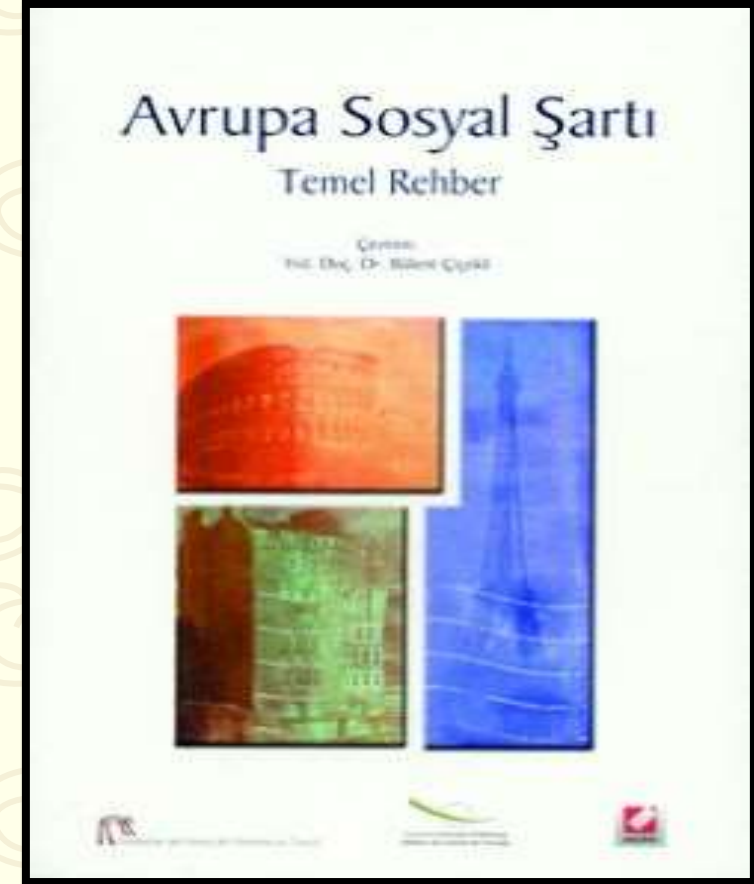
Avrupa Sosyal Şartı/Konvansiyonu

(AVRUPA SOSYAL HAKLAR SÖZLEŞMESİ)

(18.10.1961, Torino; Türkiye'nin onayı:16.06.89)

Madde 3 :

**Tüm çalışanların
güvenli ve sağlıklı
çalışma koşullarına
sahip olma hakkı
vardır. (RG Ekim 1989;
09.04.07'de kimi çekincelerle
yenilendi.)**

AB Temel Haklar Şartı

(Nice, 7 Aralık 2000)

[http://ek12 utup.dpt.gov.tr/ab/hukuk/temelhak.pdf](http://ek12.utup.dpt.gov.tr/ab/hukuk/temelhak.pdf)

Madde 31 : Adil ve hakça çalışma koşulları

1. Her işçinin, sağlığını, güvenliğini ve saygınlığını gözeten çalışma koşullarına sahip olma hakkı vardır.
2. Her işçi, azami çalışma süresinin sınırlandırılması hakkına ve günlük ve haftalık dinlenme izni ile yıllık ücretli izin hakkı sahibidir.

Madde 35 : Sağlık hakkı

Herkes, ulusal hukuk ve uygulamalar uyarınca

koruyucu sağlık hizmeti alma ve tıbbi tedaviden yararlanma

hakkına sahiptir. Birliğin tüm politikaları ve eylemlerinin tanım ve uygulamasında, daha üst düzeyde bir insan sağlığı koruması hedeflenir.

İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesi (*Oviedo Sözleşmesi*)

Md. 3-Sağlık Hizmetlerine Erişimde Adalet

- Taraflar, sağlık gereksinimleri ve varolan kaynakları dikkate alarak, kendi yasal yetkileri kapsamında, uygun nitelikteki **sağlık hizmetlerinden adil bir biçimde yararlanılmasını** sağlayacak uygun önlemleri alacaklardır.

(5013 sayılı yasa, 9.12.03 tarih ve 25311 sayılı RG)

- Hekimini özgürce seçme hakkı
- Tıbbi bakım hakkı
- Bilgilendirilme
- Mahremiyet ve özel yaşama saygı
- Saygın bir biçimde ölme hakkı
- Dinine uygun teselli alma hakkı

LIZBON BILDİRGESİ

IMF Politikaları; Sosyal Çöküş Reçeteleri!

BM İnsan Hakları Komisyonu'nun Raporu :

**IMF reçetelerini, 20 yıldan beri uygulayan
ülkelerde toplumsal (sosyal) çöküş hızlanmış,
kredi borçlarını ödeme pahasına,
milyonlarca insanın ekonomik,
sosyal ve kültürel hakları rafa kaldırılmış,
Bu halklar,
yoksulluğun pençesine terk edilmiştir.**

(**Cumhuriyet**, 06.03.2001)

'Hastalara müşteri gözüyle bakılacak'

Oğlu için organını satıyor

Gaziantep Nurdağı'nda Akdeniz Anemisi hastası olan oğlu Berat Can'ın tedavi masraflarını karşılayamayan İlyas Öztürk (38), son çare olarak yasak olmasına rağmen organlarını satışa çıkardı. Çay ocağında günlük 5 milyon liraya çalışan Öztürk, her ay bir kez kanı değiştirilen oğlunun tedavisini sürdüreceği gücü kalmadığını belirterek, "Evdeki eşyaları sattım. Akrabalara borçlandım. Yeşil Kart'ım yok. Aylık tedavi masrafı 500 milyonu buluyor. Bir böbreğimle gözümün birini vermeye hazırım. Yeter ki oğlum kurtulsun" dedi. ■ RAMAZAN TUNCER DHA

AYŞEGÜL AYDOĞAN İstanbul

İstanbul'daki Sürmeli Oteli'nde dün başlayan 'Sağlıkta Dönüşüm Programı ve Sektörel İstişare' toplantısında konuşan Sağlık Bakanı Recep Akdağ, hizmeti daha verimli ve hakkaniyetli sunmak istediklerini belirterek, "Bu doğrultuda Sağlık Bakanlığı dümeni ele almalıdır" dedi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile başlattıkları ortak hizmete değinen Akdağ, bu sistemle SSK'lı vatandaşların daha rahat randevu alır hale geldiğini ve halkın hizmete daha kolay ulaştığını söyledi.

Gönüllü hizmet dönemi

Döner sermaye uygulamasının hekim seçme özgürlüğünü getirdiğini savunan Akdağ, "Artık hastalar memnun edilecek müşteri olarak kabul edilecek" diye konuştu. Mecburi hizmetin yerine gönüllü hizmetin getirileceğini belirten Akdağ, şöyle devam etti: "Önceki dönemlerde Türk sağlık sistemi, ateşi düşürülmeye çalışılmış hasta gibiydi. Ateşi yükselmiş ama düşürülemedi. Acil müdahalelerle bu vücut ısını bir an önce düşürmemiz gerekiyordu. Biz bu ateşi kabul edilebilir duruma getirdik."

AKP Sağlık Bakanı Recep Akdağ'ın siyasal tercihi, kökü dışarıda 'Health ransformation' (Sağlıkta Dönüşüm) Tam tüccarlık.. Temel İnsan hakkı (İHEB md. 25) yok edilip «müşteri»ye indirgenme!

1976'da yürürlüğe giren
BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar
Uluslararası Sözleşmesi'nin
Sağlık Standardı'na ilişkin 12. maddesi :

YARGITAY HUKUK GENEL KURULU İçtihadı

E. 2009/13-393; K. 2009/452; T. 21.10.2009

“Bu Sözleşmeye taraf olan devletler, herkesin olanaklı olan en yüksek düzeyde fiziksel ve ruhsal sağlık standartlarına sahip olma hakkını tanır. Sözleşmeye taraf olan devletlerin bu hakkı tam olarak gerçekleştirmek amacıyla alacakları önlemler, aşağıdakiler için de alınması gerekli önlemleri içerir: Hastalık durumunda her türlü sağlık hizmetinin ve bakımının sağlanması için gerekli koşulların yaratılması..” şeklinde belirlenmiştir.

(Akıllıoğlu, Tekin: İnsan Haklarının Korunması Alanında Uluslararası Belgeler, Bilgi Yayınları, Ankara 1995, sy. 55)

ABD'yi savaş makinesi gibi kullanan, KÜRESELLEŞME retoriği (*takiyyesi*) ile kendini saklayan yeni emperyalizmin, “**Elit**” in faşizmi durdurulmalı..
DİRENİŞİ
KÜRESELLEŞTİREK!

Homo supra eliticus'lar küreyi gasp ederek paylaşmış..
Homo insectus'lar *postmodern köleler*..
Darwin, Evrim'in böylesi evrimini öngöremedi!

KüreselleşTİRme karşıtı 100 bin kişi yürüdü! 6. Dünya Sosyal Forumu, Caracas, 24.01.06

Fotoğraf : Reuters.. (Yerli basın vermedi, niçin !?)

*Başka bir dünya mümkündür,
Küreselleşmeye mahkum değiliz.*

“İnsan”dan umudu kesmeden; O’nun Psiko-sosyal Gelişimini insanca tamamlaması için çaba göstererek..

24.12.2020

www.ahmetsaltik.net

48

Victims of COVID-19 in New York streets; due to lack of social security and right of health

April 2020, New York

Over some 10 millions of poor American people mostly the **Black, Hispanic and Indians** are in lack of health rights. Health system is almost entirely privatised and they have no access without pocket payment. Here is the stigmatic result.. The Poor are as helpless as **street dogs** and dying collectively. US is the #1 country in terms of patient incidence and fatality rate without any rival with a huge distance..

HEALTH is a basic human right but not a commodity / good to be purchased.

Kuram / Güncel

Mustafa Sönmez

Yordam Kitap

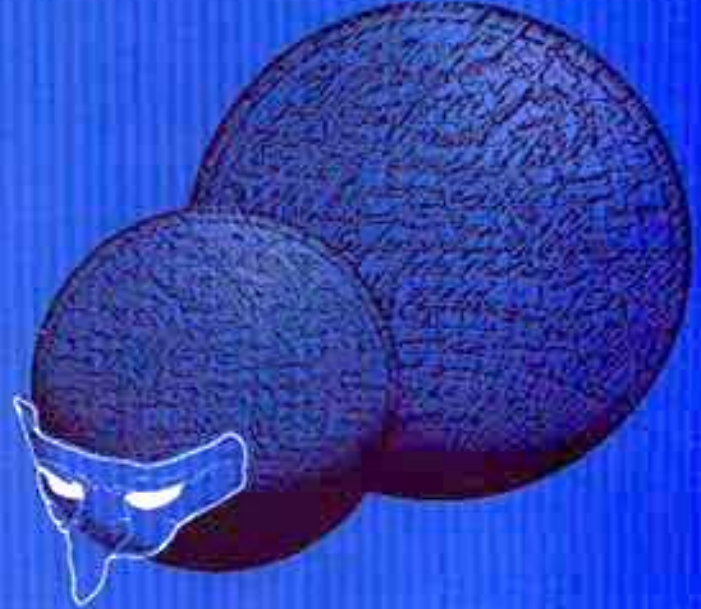

katkısıyla

KALDONE G.NWEIHED

KÜRESELLEŞME

**İKİ YÜZE
BİR MASKE**

memleket
yayinlari

KÜRESELLEŞME : İKİ YÜZE BİR MASKE

- *İktisadi temelde PİYASACILIK ve siyasal düzlemde KÜRESELÇİLİK, az gelişmiş ülkelerin iktisadi-siyasi istilası ve işgalidir.* Buna karşılık memleketlerin yapabilecekleri şey açıktır: İktisadi temelde **PLANLAMACILIK** ve siyasal düzlemde **BAĞIMSIZLIK**.
- Bu, tekellerin ileri sürdükleri üzere 'dünyadan kopma' ve 'içe kapanma' değildir. Bu, **emperyalizme karşı çıkma, sömürgeleşme sürecinden kopma** ve dünyanın ¾'ünden daha büyük bir bölümünde yaşayan Güneyin İnsanları'na açılma demektir.

Prof. KALDONE G. NWEIHED, Venezuela Ankara Büyükelçisi

Çev. B.T. Gürel, Memleket Yayınları, ISBN: 978-9944-5435-1-4, 2006

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

1

ERADICATE EXTREME
POVERTY AND HUNGER

2

ACHIEVE UNIVERSAL
PRIMARY EDUCATION

3

PROMOTE GENDER
EQUALITY AND
EMPOWER WOMEN

4

REDUCE
CHILD MORTALITY

5

IMPROVE MATERNAL
HEALTH

6

COMBAT HIV/AIDS,
MALARIA AND OTHER
DISEASES

7

ENSURE
ENVIRONMENTAL
SUSTAINABILITY

8

GLOBAL
PARTNERSHIP FOR
DEVELOPMENT

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

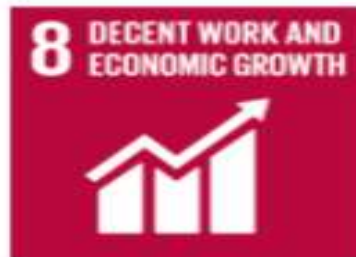
PRIMARY IMPACT

SECONDARY IMPACT

LONG TERM COMMUNITY IMPACT

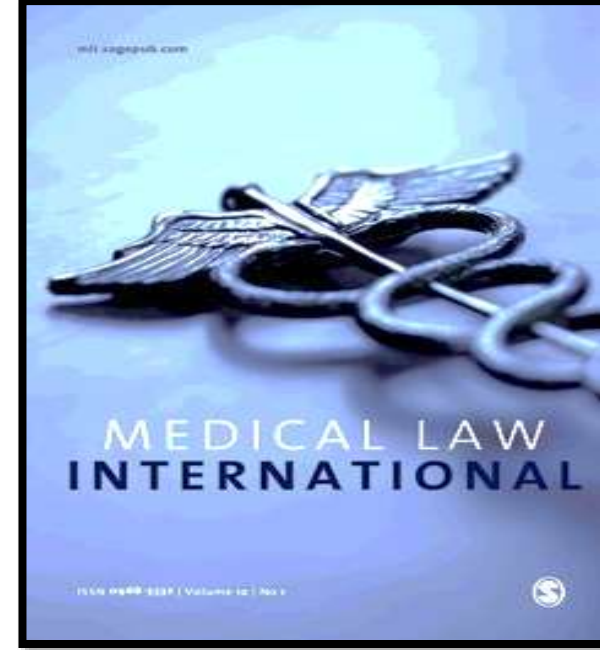
Dr. Martin Luther KING
1929-68 (*suikastle*)

I have a dream that one day this nation will rise up and live out the true meaning of its creed: "We hold these truths to be self-evident, that all men are created equal." (1963)

Sonuç ve özet-1

Genel eğitimle yeterli çevre bilinci edinimi kaçınılmazdır. **e-devlet** vb. olanaklar bu amaçlarla daha yoğun ve özenli kullanılmalıdır. Hedef; «**doğaya ve emeğe saygılı hukukun üstünlüğü**» dür.

Halkın «**demokratik hukuk**»unun üstünlüğüne dayalı hukuk devleti ve toplumu yaratmanın temeli, insanların bu üstün değerlere aşık ve «**erdemli**» yetiştirilmesine bağlıdır. HER-KE-SE eşit, nitelikli, sürekli, yaygın, kamusal **KORUYUCU SAĞLIK HİZMETİ** öncelikli olmalıdır!

International Health
& Human Rights

Sonuç ve özet-2

«**SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA**» (*Sustainable development*)

mottoso işlevini tamamlamıştır.

Küresel toplum, Gezegende bir «beka» (survival) sorunsalı ile yüz yüzedir.

Dolayısıyla, «**SÜRDÜRÜLEBİLİR YAŞAM**» tek zorunlu seçimdir.

Doğa yasaları O'nu «fahişeleştirmek» için değil,

barış içinde birlikte yaşam (*peaceful co-existence*) içindir.

21. yy şafağında karşılaştığımız 6 ardışık salgın, yeterince çarpıcıdır.

Sömürsüz, **BAŞKA BİR DÜNYA OLANAKLIDIR.**

2030'a ertelenen Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine erişmenin başkaca akılcı yolu yoktur. Önce sağlıklı, ardından eğitilmiş küresel toplum! İnsanın kendine - birbirine - emeğine yabancılaşmadığı; kendini gerçekleştirdiği, onurlu, mutlu..

AKILDAN ÇIKARILMAMASI GEREKENLER...

- “**Homo sapiens**” in = **İNSANOĞLU/KIZI**’nın, akıl dışı kapitalist / yağmacı hırsı ile Gezegemizden yok olması riski ile yüz yüzeyiz!
- “**Sürdürülebilir kalkınma**” (*Sustainable development*) artık eski bir masaldır..
“Sürdürülebilirliği” kalmamıştır; **Gezegemimiz “imdat” çığıkları içindedir.**
- 20. yy’ın başında yaşadığımız 6. salgındır **KOVİT-19** ve henüz başedemedik!
Aklımızı başımıza almaz isek başedeceğimiz de yoktur.
- Kurtuluş reçetesi **SÜRDÜRÜLEBİLİR YAŞAM**’dır (*sustainable life*).
- **Homo sapiens (mankind), yeryüzünde sağkalım (sırvival) / BEKA eşiğindedir.**
- Yansılarını izleyin; görecek, anlayacak ve ezberlerinizi değiştireceksiniz..
- Dünyada tüm türler sayıca azalır / yok olurken;
salt insanlar tavşanlar gibi üremeyi daha ne denli sürdürebilir?
- Dünya “sonlu” değil mi, hangi sonsuzluğa dayanması beklenebilir??
- **“HER AİLEYE 1 ÇOCUK”** en temel yeni yaşam yasalarından..
- Doğaya, bilimsel yollarla keşfedilen yasaları üzerinden bir “**fahişe**” gibi davranmaya da kesinkes son..
Biz O’na mahkumuz, dahası, “**zorunlu parazit**” konumundayız.
- Öyleyse temel yasa : **BARIŞ İÇİNDE BİRLİKTE / “peaceful co-existence”** !
- **SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA VE TOPLUM SAĞLIĞI AHMET SALTİK 24.12.2020**

